

19. juni 2025

Biblioteksafgiftsnævnet

**Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse i sag nr. 2023-3266
(Genoptagelse af sag vedrørende biblioteksafgift)**

Sekretariatet:
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tel : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

Sagsfremstilling

Sagen vedrører genoptagelse af en sag, som Biblioteksafgiftsnævnet traf afgørelse i den 22. februar 2016 (sag nr. 15/00272). I afgørelsen erklærede Biblioteksafgiftsnævnet sig enige med klagerne i, at *Fandango – dansk for 5. klasse* både kvalitativt og kvantitativt måtte anses som et samlingsværk:

”Ved gennemsyn af bogen kan nævnet konstatere, at de redaktionelle, pædagogiske tekstdele udgør et både kvalitativt og kvantitativt begrænset omfang.

(...)

Det er derfor nævnets opfattelse, at bogen er en lærebog, der såvel kvalitativt som kvantitativt er en litterær antologi, og at bogen, hvad angår fordelingen af biblioteksafgift, er et samlingsværk med flere forfattere, selvom dette ikke fremgår af Nationalbibliografien.

Alle bidragydere til bogen burde således efter nævnets opfattelse være berettigede til biblioteksafgift, uanset om de har bidraget med de skønlitterære mv. kernetekster eller de mere formidlende tekstkomponenter.”

Biblioteksafgiftsnævnet vurderede imidlertid ikke at have hjemmel til at fravige Nationalbibliografiens registreringer, hvorfor nævnet måtte træffe en ifølge nævnet materielt forkert afgørelse, hvor klagerne ikke fik medhold. Dette kom til udtryk i nævnets afgørelse således:

”Bekendtgørelsen indeholder tre steder en eksplicit hjemmel til at fravige Nationalbibliografiens oplysninger eller mangel på samme.

(...)

Der findes ikke anden udtrykkelig hjemmel til at fravige Nationalbibliografiens registrering.

(...)

Biblioteksafgiftsnævnet bemærker på den baggrund, at det er problematisk, at der ikke i biblioteksafgiftsbekendtgørelsen er hjemmel til at fravige Nationalbibliografiens registrering på dette område. Nævnet har som følge af dette utilstrækkelige og uhensigtsmæssige lovgrundlag ikke haft mulighed for at nå det efter nævnets opfattelse rigtige resultat i sagen.”

Som opfølgning på Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse og på initiativ af nævnet iværksattes en undersøgelse af kompetencespørgsmålet. Den 4. oktober 2019 fastslog Kulturministeriet endeligt, at både Biblioteksafgiftsnævnet og Slots- og Kulturstyrelsen har kompetence til at fravige Nationalbibliografiens registreringer.

Man vurderede således, at hverken forarbejderne til lov om biblioteksafgift, lov om biblioteksafgift, bekendtgørelse om biblioteksafgift eller bekendtgørelse om forretningsorden for Biblioteksafgiftsnævnet begrænser nævnets kompetence til at fravige Nationalbibliografiens registrering eller foretage en supplerende registrering hertil til de i bekendtgørelsen nævnte tilfælde. Nævnet befandt sig således i en retsvildfarelse, da afgørelsen af 22. februar 2016 blev truffet.

I maj 2023 anmodede Josefine Ottesen, Annette Herzog og Kenneth Bøgh Andersen (klagerne) om at få sagen genoptaget og vurderet med tilbagevirkende kraft.

Nævnet besluttede at genoptage sagen, og nævnet har behandlet sagen på sit møde den 9. maj 2025.

Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse

Nævnet traf afgørelse i sagen den 22. februar 2016. Nævnet var på daværende tidspunkt af den – fejlagtige – opfattelse, at der ikke var hjemmel til at fravige Nationalbibliografiens registrering af den pågældende titel *Fandango – dansk for 5. klasse*. Nævnet traf på den baggrund en afgørelse, der efter nævnets opfattelse ikke var det materielt rigtige resultat. Dette tilkendegav man i afgørelsen.

På baggrund af de undersøgelser af kompetencespørgsmålet, som fulgte efter nævnets afgørelse og på nævnets initiativ, konstaterede nævnet, at man havde taget fejl, og at nævnet har kompetence til at fravige Nationalbibliografiens registreringer. Dette er baggrunden for sagens genoptagelse og fornyede behandling.

Nævnet har haft et eksemplar af titlen til gennemsyn i forbindelse med sin fornyede behandling af klagen. Det er fortsat nævnets opfattelse, at bogen er en lærebog, der såvel kvalitativt som kvantitativt er en litterær antologi, og at bogen, hvad angår fordelingen af biblioteksafgift, er et samlingsværk med flere forfattere, selvom dette ikke fremgår af Nationalbibliografien.

Alle bidragydere til bogen er således efter nævnets opfattelse berettigede til biblioteksafgift, uanset om de har bidraget med de skønlitterære mv. kernetekster eller de mere formidlende tekstkomponenter.

Nævnet giver derfor klagerne medhold i klagen. Biblioteksafgiften deles ligeligt mellem de afgiftsberettigede bidragydere, jf. Bekendtgørelse om biblioteksafgift § 13, stk. 4.

Nævnet fastslår desuden, at klagerne krav på biblioteksafgift ikke er forældet, og at udbetaling skal ske med tilbagevirkende kraft fra og med afgiftsåret 2017.

Vedrørende spørgsmålet om forældelse af kravet bemærker nævnet følgende:

Der findes ikke særregler om forældelse i Biblioteksafgiftsloven eller Bekendtgørelse om biblioteksafgift. Spørgsmålet om forældelse af klagernes krav skal derfor afgøres efter lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven), hvorefter forældelsesfristen for den løbende udbetaling af biblioteksafgift er tre år, jf. lovens § 3, stk. 1.

Det fremgår af forældelseslovens § 3, stk. 2, at forældelsesfristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til sin fordring. Med nævnets afgørelse af 22. februar 2016 blev klagerne bragt i en utilregnelig uvidenhed om kravet (fordringen) på biblioteksafgift. Nævnets afgørelse gav ikke klagerne nogen særlig anledning til at undersøge dette nærmere. Klagerne blev senere bekendt med deres krav på biblioteksafgift og anmodede i forlængelse heraf om genoptagelse af sagen.

Det er ifølge gældende ret ikke alle former for utilregnelig uvidenhed, der fører til suspension af forældelsen. I denne sag blev klagerne imidlertid netop med den – viste det sig sidenhen – forkerte nævnsafgørelse bragt i uvidenhed, ikke om reglerne som sådan, men om deres krav på biblioteksafgift. Dette skal efter nævnets vurdering karakteriseres som en faktisk vildfarelse, der afbryder forældelsen. Derved stilles klagerne, som de ville være stillet, hvis nævnet i første omgang havde truffet den rigtige afgørelse.

Hanne Kirk

Formand